

TELEGRAFUL ROMÂNULUI

Nr. 37. ANULU XIV.

Telegraful este de două ori pe săptămână: joi și Duminică. — Prenumeratiunea se face în Săbiu la expeditorul foiei pe afară la c. r. poste, cu bani gați prin scrisori francate, adresate către expeditor. Prețului prenumeratiunii pentru Săbiu este pe anu 7. fl. v. a. iar pe o jumătate de anu 3. fl. 50. Pentru celelalte părți ale Transilvaniei și pen-

tru provinciile din Monarchia pe anu 8 fl. era pe jumătate de anu 4 fl. v. a. Pentru princip. și țeri străine pe anu 12 pe 1/2 anu, 6 fl. v. a.

Inseratele se plătesc pentru întreaga oră cu 7. cr. și rulu cu litere mici, pentru două ore cu 5 1/2 cr. și pentru a treia repetiție cu 3 1/2 cr. v. a.

Săbiu, in 12/24 Maiu 1866.

Evenimente politice.

Săbiu 11 Maiu.

Din mai multe părți se sună despre prelucrări pentru o nouă recrutatiune ce aru avea să începe cu luna lui Iunie cal. nou. După „Militär Ztg.“ dice Presse, că la această recrutatiune clasă din 1846 va rămâne neatinsă, și se da cu socotela că se va începe la clasă din 1845 și înapoi până la 1843.

Cetimu neinterupt de apeluri și oferiri patriotice. Aflăm că și ruscii din Galitiă se oferă să formeze un corp de calareți dnistriani, și a pune mai multe sute de care la dispozițiunea armatei pentru transporturi.

Fiindu că cu alta ocaziune amu fostu menționatu și noi despre mandatul gen. Benedek, unulu dintre generalii cei mai populari austriaci, reproducem și noi acelu mandat.

„Mandatu de oște nr. 1 dno cuartirulu generalu Viennă 12 Maiu 1866.

„Majestatea Sea preagratiusulu nostru Imperatu și beliduce s'a înduratu preainaltu a demandă, că să primescu comandă armatei constituinde de nordu.

„Cuartirulu meu generalu va fi cu 15 a l. c. formatu mai întâi în Viennă și în acea dă intra c. r. dd. generali, trupele, branșele și institutele ce se tinu de această armată sub comandă mea.

„Că soldatu probatu de credinciosu și supusu, știu să ascultu cu bucuria de fia-care mandatul imperatescu.

„Simțimentulu meu de detoria este și de astadata însă însușitulu de conștiință, că fia-carele din armată, ce se unesce sub mandatulu meu, aduce cea mai mare otarire pentru de a respinge și da a combate pre inamiculu carele căteza, obrasnicesce și pe nedreptu a amenință pre Imperatulu și Domnitoriulu nostru, serenissimă Sea Casa domnitoare și monarchiă Sea, patriă noastră cea scumpă. Armată va fi în scurtu tempu adunată, va fi ordonată în toate, providuță cu de toate, frumoasă, brava purtata și înaltă de spiritulu celu mai bunu, de spiritulu ordinei, disciplinei, onorei și credinței, virtutiei și necondițiunatei resigatiuni.

„Ochiulu Imperatului și animă sea nobila voru urmă pretutindenea armată, zelulu de sacrificiu și entuziasmulu tuturor popoarelor austriace ne voru conduce, participarea, așteptările și speranțele compatrioților și iubitoru nostri voru fi cu noi, cându va veni lucrulu la luptă decisiva pentru dreptulu santu alu Imperatului și alu patriei. Armată c. r. va ști în ori ce luptă să iavingă cu entuziasmarea, cu perseveranță cea vechea austriacă în credință și onore, că va ști să mōra în credință și onore pentru Imperatulu și patriă.

„Soldati! Lângă acestea ve aduce toată animă mea cea ferbinte de soldatu, voință mea de feru, cea mai mare încredere în voi, încrederea cea mai umilită în atotu puterniculu Ddieu și încrederea în vechiulu meu norocu militariu.

„Ve salutu asiă dara cu Ddieu Soldatiloru! Pre voi voi și mandatulu Imperatului v'au încredințatu conducerei și ingrigirei mele, ve salutu cu acea firmă convingere, că causei noastre celei drepte, credinței și virtutiei noastre nu-i va lipsi binecuvântarea lui Ddieu.

Benedek F. Z. M. m. p.

—Între scirile de pace ce curgeau în zilele trecute se vorbea multu de cederea Venetiei la Italiă. Unele diuarie afirma, că ducele de Grammont, ambasadorele francesu din Viennă aru fi pusu ministrulu de esterne Mensdorff întrebarea de dreptulu, de că Austriă aru fi învoita cu cederea Venetiei, pentru o compensatiune corespunzătoare și la casu cându s'aru învoi, vré-rearu că să se decida afacerea această la unu congresu europénu. Conte Mensdorff cerendu parerea Majestăției Sele în privință întrebării de mai susu au datu următoarea declarațiune: „De că sub compensatiune de a se iutelege de despăgubire în bani, atunci Austriă nu se va învoi nici decum; se întielege însă sub compensatiune o despăgubire teritorială, atunci regimulu Majestăției Sele nu va fi neaplecatură întră în negociatiuni, de că, pre lângă această, se va propune unu program pozitivu cu privire la obiectulu din întrebare. Scirea această se deminte într'atât prin „Wr.

Adpst.“ încâtu dice, că toate faimele despre vinderea Venetiei sunt neintemeiate.—

Statele cele mici și mijlocii din Germaniă după multe sfaturi, ne spunu telegramele din diuariele viense până de pe la 17 Maiu c. n., că au ajunsu la conlusiunea, de a întrebă și pre Austriă și pre Prusșiă, de ce au armatu? și să se dechiare ambele puteri în privință această. Sciri mai noue ne spunu, că aceste state, de la cari Austriă putea să aștepte ore care sprijinu, sunt decise a pădi o neutralitate armată, ceea ce în impregiurările de față are să dica atâtă câtu mai nimică.—

Prusșiă și-a împartitu toate corpurile de armată și dându-le comandanti le-a destinat și locurile de concentrare. După toate scirile numărulu celu mai mare de trupe prusșiane se adună în Silesiă de susu. Scirea cea de atâtea ori respandită, că regele se va pune în fruntea armatei, o cetimă de nou cu adaugerea, că în celu mai scurtu tempu va și plecă (regele) spre Silesiă, emitendu mai înainte o proclamațiune către toată armată.— Câtu despre congresu, în Prusșiă se crede foarte puțin și într'ensula și în efectulu lui. O corespunzintă din Berlinu a diur. Presse spune, că ministrulu presedinte prusșianu s'aru fi pronunțatu mai deunăde, „că în patru săptămâni vomu avea războiu, în optu săptămâni dictăza Prusșiă pacea, și congresulu pōte atunci să judece asupra faptelor implinite. Astadi congresulu aru trebui să se rasipe fără de nici unu rezultat în togmă că conferință din Londonu.“

Se afirma din mai multe părți subscrierea tratatului încheiatu între Prusșiă și Italiă din partea ambeloru puteri. Ambe se asigură a nu încetă în purtarea războiului ună fără de altă. Mai departe Prusșiă se dice că garantăza Italiiei capatarea Venetiei, iară Italiă, Prusșiei căstigarea a o parte din teritoriulu nordicu austriacu(?)

În Italiă armările și entuziasmulu pentru războiu crește. Până și deputati din camera încă se înrolăza. Trupele cele mai multe de pe uscatu se asedia dealungulu Padului.

Din teritoriulu Turciei se aude neîncetatu sciri despre pregătiri războioase. Bulgaris se dice că e prinsu și bandă lui, cu carea vrea să rescōle grecii din Turciă, e imprasciată. Albanii însă și celelalte popore slavice se vedu din corespunzintele diuaristice vieneză a fi inspirate de spiritulu rebelicu.

Din Romaniă scirile cele mai pōspetele avemu că Carolu I au sositu la 21 Maiu n. în Turnu Severinu și în 22 se așteptă să intre în București. Se spune în scirile din care luăm și noi acestea, că Carolu I au scrisu porției în unu modu liniscitoriu, promițendu că va respectă tratatele încheiate de Romaniă cu portă.

Alte faime se mai respandise și pe aici despre intrarea Turcilor,*) pre cari le întimpinăm cu armatoarele, scōse din Romanulu dela 7 Maiu și publicate de min. de interne alu principat. Dimitrie Ghică.

„În impregiurările în cari se afla Europă astadi, Guvernulu Ottomanu armădă și elu că toate celelalte puteri. Elu concentră ostiri în Albană, pe frontierele Muntenegrului, ale Serbiei și pe malulu Dunărei.

„Vitorii de reu folosindu-se de această impregiurare, că să neliniscă spiritele în țiera, respandescu felurimi de vorbe.

„Sciri primite astadi dela Constantinopole și dela Parisu, ne asigură din nou că nu pōte nici o armată trece pe țărîmulu românescu fără incuviințarea puterilor garanți, și ni se asigură că această incuviințare a puterilor nu esista.

„Votulu Adunării din 1 Maiu este consăntirea pentru totu deună a Romaniiei ună și nedespărțită. Acestă spre liniscă poporulu român.

Dela dietă Ungariei.

În 14 Maiu se tinu ședința plenară, în carea se celu rezultatulu alegerilor pentru comisiuni din ședință din 12 Maiu.

*) Diuariele nemțiesci și sciri private sustinu și acum că Turci au intratu la Giurgiu și că au ayutu o întâlnire sângerōsă cu Români. Mai departe sunt în privință această două păreri, ună că s'au dusu trupe românesci la Dunăre, altă, că și cele de acolo, la mandatulu regimului provisoriu, s'au retrasu, că să aștepte ataculu dinăntea Bucureștiloru. Câtu este adevêru din aceste faime nu șimă să dămă nici o sēmă.

Dupa espunerea numelor din respectivele comisiuni siedin-
ti'a publica se preface in sedintia privata.

Atât'a despre sedinti'a publica. Din comitete si subcomitete amu im-
partasitu la diferite ocaziuni ce amu aflatu mai insemnatu si adi repelimu
(dupa Albin'a) mai pre largu admirabilulu decursu alu sied. comitetului
de uniune din 14 Maiu. Caracteristicu este cum acei unio n i s t i e x
professo, cum suntu magiaro-secuii sa lipescu cu atât'a caldura de lu-
cruri ce nu suntualt'a decâtu separatismu, si iara de alta parte cá propa-
gatorii civilisatiunei apera si se intreponu cu atât'a ardóre pentru
privilegiu.— Se mira, asiá dicendu, mai multe diuaric, ca romanii
nu si-au facutu nici o observare. Nu avemu nici o informatiune
ca cine au fostu din romani in acea sedintia memorabila si de ce
au fostu condusi acei deputati, cá sa nu faca nici observare la tóte câte
s'a petrecutu. Presupunemu in sa, ca ei de o parte audindu acele
straine si neintiepte espectoratiuni ale dlui Franciscu Ócsvai si con-
soti, iara de alta parte, sciindu ca program'a densiloru este de-
stulu de cunoscuta dela diet'a din Clusiu, si in fine avendu inca o-
casiune a se pronuncia in cestiunea, carea se tine de competinti'a
unei diete tranne, încátu privesce pre transilvaneni, — au aflatu de binea
nu se pronuntia nici cum, — si asiá pre noi de tacerea acést'a, in o confe-
rentia inca nedecidátore, nu ne prinde mirare. —

Déca putemu dá crediamentu diuaristicii magiare, atunci co-
mitetele dietali aru fi fórte active si asiá deslegarea afaceriloru co-
mune acusi aru sosi la acelu punctu, unde s'aru puté sperá, ca in
curendu se va incepe o grabnica deslegare. Tâcerea cea intune-
cata asupr'a acestoru afaceri o esplica unii, din cauza, cá conclu-
catorii in cestiunile aceste momentóse sa nu fia conturbati prin
pârerile diverse ale diuaristicii si sa se amâne in tipulu acést'a
deslegarea. Fâra de a ne încercá a strâbate in acestu secretu si
fâra de a preocupá pârerilecui-va, mai ca amu puté presupune, ca co-
respundinti'a dela „Allg. Z.“ din care amu reproducu si noi dupa „W. Z.“
va fi auditu multo din secretele comitetelor si asiá noi cesti, cari
stâmu mai pe din afara, mai ca amu putea sa fimu deocamdata li-
nisciti (in curiositatea nóstra) despre cele ce se vorbescu in comi-
tetulu pentru afacerile comune.

Despre deputatiunea regnicolara, despre care furámu odata
alarmati ca partea croata se duce din Pest'a, nu putemu spune ni-
mic'a mai siguru decâtu ca inca nu s'a dusu. *)

„Pest. Cor.“ afirma acést'a dicendu, ca cu intielegerea
intre croati si magiari stau reu trebile. Din punctulu de vedere
alu integritáti Ungariei, adauge aceeași, declaratiunea din partea
croata a deputatiunei, nici ca póte fi primita cá obiectu de desba-
tere, pentruca croatii pretindu pârti de acelea de tíera, cari nu s'au
tinutu de Croati'a si cari cu dreptu nici nu se potu tiné.—

Cátu pentru cluburile deputatiloru romani si serbi avemu sa
spunemu, ca cei dintâiu (romanii) in adeveru au facutu o propunere
in cestiunea nationalitatiloru, dara care este aceea, ni se asigura,
ca de o camu data va remanea secretulu clubului romanu pâna
candu nu va trece prin desbaterea clubului; cei de alu doilea (ser-
bii) au asemenea unu elaboratu in cestiunea mentiunata, carele este
oper'a Drului Miletici, carele iara avú de a trece prin desbaterea
clubului respectivu si pre care-lu publicámu mai la vale.

In subcomitetulu dietalu pentru cestiunea nationalitatiloru au
ingrigitu magiarii, cá sa nu intre dintre nemagiari nici unu na-
tionalistu „stricaciosu“ (asiá se numescu din partea magiariloru cei
carii au cutezarea a nu-si renegá nationalitatea.)

Fiindu ca amu pomenitu mai susu despre afacerile comune sa
ne mai intórcemu odata la acele si sa spunemu publiculu nostru ce
tine „Hon“ diuariulus t a n g e i din diet'a pestana, de densele. Hon
dice: ca insemnatarea practica a acestui programu (despre afacerile co-
mune), déca cumva s'aru efectuá, nu aru fi altu ce-va decâtu o
totala si deplina trecere a Ungariei in Austri'a. Cáci déca
Ungari'a da totu reichsrathului, séu parlamentulu centralu, séu de-
legatiunei — numele inca nu schimba lucrulu, — atunci — intre-
bámu — ce mai remane pentru dens'a. Nimic'a alt'a decâtu oble-
gamentulu, de a-si exercitá aici ocasa pre spesele proprii (déca
cumva mai póte stórcé vre-o cateva grositie din acoperirea spese-
loru pentru imperiu) activitatea sea cea mica casnica in modu
„autonomu“. Pentruca ori si cine, care cunósce detaiurile admi-
nistratiunei si care scie, ca afara de nisce bagatele pure abiá se a-
fla unu obiectu mai insemnatu, care sa nu se póta veri intre para-
grafii enumerati (in programa), póte sa-si intipuiasca, cátu de mi-
nutiósá si de putina insemnatare va fi activitatea cea mica si
casnica.

Impartásimu dupa „Zukunft“

Elaboratulu Doctorului Miletici in estrasu, despre des-
legarea cestiunei nationalitatiloru in Ungari'a:

§ 1. Constitutiunea recunósce in Ungari'a pre magiari, slo-
vaci, romani, serbi, russini si nemti de natiuni (nemzetek), cari a-
mesuratu insemnatarei loru politice au dreptulu de o esistin-
tia politica si de desvoltarea nationalitatiei loru. § 2. Con-

stitutiunea recunósce nationalitatea magiara, slovacă, romána, ser-
bésca, russina si nemtiésca de natiuni egalu indreptá-
tite ale tieiei si le garantéza conditionile de esistintia politica
de cultura in acele pârti, unde locuescu compactu, fâra de a al-
terá integritatea statului si unitatea Ungariei. § 3. Limbile numi-
telor natiuni suntu limbile tieiei si au asemenea a
valóre in tóte sferile vietiei publice. Legea determina, in cari
cercuri ale administratiunei sa fia un'a séu alta limba predominanté,
fâra de a tiermuri egal'a indreptátire politica a unei séu altei pârti.
§ 4. Municipiele autonóme suntu institutiunile tieiei,
si asiá dara municipiele colective (constatátore din
mai multe comune) suntu de a se arundá precátu se
póte dupa nationalitati. § 5. Cercurile de competen-
tia ale autoritatiloru, cari se estindu asupr'a mai multoru comune,
precum suntu tribunalele de apelatiune, suntu pre cátu este cu pu-
tintia, de a se arundá dupa nationalitati. § 6. Autoritatile centrale
mai inalte sa se organizeze in sectiuni si senate dupa nationali-
tati. § 7. Posturile de officii, cari aterna dela puterea executiva
sa se imparta cu privintia la nationalitati. Anti-
stii municipieloru au sa fia de acea nationalitate, a cárei caracteru
nationalu lu póta si municipiulu. § 8. Cas'a de susu
(a magnatiloru) e de a se organizá dupa principiulu de nationalitati.
§ 10. Fia-care nationalitate are dreptulu de a fundá reuniuni
nationale, institute nationale s. a. as. Statulu spriginesce aceste
institute dupa proportiune. § 11 Municipiele au dreptulu de a in-
temeia si sustiné in marginile loru asiediaminte de cultu si instruc-
tiune, care sa aiba caracterulu loru nationalu. Acelasi dreptu au
mai multe municipii la olalta. Control'a statului se estinde aici
numai asupr'a inspectiunei legale a administratiunei materiale. §
12. Institutele nationale suntu egale cu institutele statului. § 13
Institutele statului de instructiune sa se organizeze amesuratu prin-
cipiulu de egala indreptátire nationala. § 16. Sa se institue o
universitate de statu, a cárei catedre sa se ocupe cu per-
sone fâra de distingere de nationalitate si religione, la care dupa
cerintia sa se propuna obiectele in fia care limba a tieiei si sa
esiste catedre pentru tóte limbile tieiei si literaturale loru. § 17
Fia-care nationalitate are dreptu de a pretinde pentru institutele ei
de cultu si instructiune ajutóre din mijlócele comunali, municipali
si de statu. § 20 In municipii de nationalitati diverse limb'a ofi-
ciala e a majoritatei nationale. § 21. In municipii unde se afla
nationalitati diverse in numeru egalu are sa decida representanti'a
pentru tempulu officului ei limb'a oficiala domnitóre.

§ 22. La sedintiele publice municipale are fia-care votantu
dreptulu de a vorbi in limb'a lui materna. § 23. Cu autoritatea
municipala, politica ori judecatorésca coresponde fiacare partida
in limb'a materna. Resolutiunile trebue sa se faca in limb'a
in care s'a datu autoritatiei procesulu. § 26. Cu autoritá-
tile mai inalte sa servésca de limba de corespundintia, lim-
b'a ce domnesce in municipiu. § 27. Corespundinti'a intre au-
toritatile egale are sa observe reciprocitatea. § 30. Limb'a
oficiala a unei comune mestecate este cea a majoritatiei natiu-
nale. In comune, unde diferite nationalitati si tinu ecuilibrulu, de-
cide representanti'a limb'a oficiala. § 32. Autoritatile bi-
sericesci si directiunile scóleloru popu-
lare suntu in privintia limbei neaternátore de legilatiunea tieiei.
§ 34. Alte corporatiuni decidu in seale asupr'a limbei loru oficiale
de discussiune, pastrandu libertatea fia-cáru a se folosi de limb'a
materna. § 35. Limb'a oficiala a tribunaleloru de apelatiune e cea
a majoritatiei populatiunei din cerculu de competintia. Cu instantiele
dintâiu coresponde curtea tribunalului de apelatiune in limbile ace-
loru. § 37. Limb'a oficiala dela curtea tribunalului supremu e
limb'a statului. La resolutiuni se orienteaza dupa solutiunile proceselor
din cele dóue instantie inferióre. § 38. Limb'a oficiala a puterei cen-
trale de statu este cea magiara. Cu autoritatile municipale coresponde
magiariesce. Ordinatiunile cátra populatiunea municipieloru se e-
mitu in limb'a celoru din urma. § 40. Limb'a dietei unguresci
(cas'a de josu si de susu) este cea magiara. La desbateri i sta in
voi'a fia-cáru a se folosi de ori ce limba a tieiei; asemenea e si
cu petitiunile. § 42. Sanctiunea o capata testulu legi in limb'a
magiara. Publicatiunea legiloru se face si in celelalte limbi ale
tieiei. § 43. Municipiele au dreptu a-si representá nationalitatea
loru in tóte pârtile. Representantii nationalitatiloru suntu de a se
privi si in dieta de atari. § 44. Si in consiliulu corónei sa
fia reprezentate nationalitatile prin unu ministru separatu pentru
afacerile nationalitatiloru. § 46. Diet'a are sa convoce o delega-
tiune de nationalitati, constatátore din representantii nationalitati-
loru, pentrucá sa deslege conflictele in cestiuni nationale si sa
duca control'a asupr'a ducerei in indeplinire a legi pentru nationa-
litati. § 47. Legea acést'a e de a se pune intre legile funda-
mentali ale Ungariei. § 48. In juramentulu monarcu-
luisi in diplom'a de incoronare sa se primésca
o formula cu privire la acést'a lege.

*) Unu diuaricu ore-care spune ca aru fi plecatu la Vienn'a, ca sa fia
fatia la espositiunea agronomica de acolo. R.)

Altaieri au tinut deputatii ardeleni conferinta in caus'a un i u n e i, care de-si a fostu numai consultare privata, totusi cugetu ca va fi de interesu publicu a impartasi câte-va mominte mai interesante din acésta consultare.

Deputatii magiari prin Franciscu Ocsvay mai antâiu au aratât liniile de indreptare dupa cari s'aru poté efeptoi unificarea Transilvaniei cu Ungari'a. Si adeca: dupa parerea acestor'a Transilvani'a in privinti'a administratiunei si a causelor u n i n e s'aru contopi in Ungari'a, si prin urmare Cancelari'a reg. aulica din Vienn'a si Guvernulu regescu s'aru desfiintiá pentru totdeun'a. Astfeliu apoi veniturilo tierci Ardélului aru incurge in cass'a comuna a Ungariei si spesele administrative ale Transilvaniei firesce s'aru solvi totu din acésta casa.

In privinti'a jurisdictiunei se aru redicá validitatea legiloru civile si penale austriace, si pâna candu s'aru face codificatiunea legiloru prin diet'a pestana, p r o v i s o r u sa se puna in vigóre legile din 48 cu modificatiunile in privinti'a cauzelor de avicitate. Ear universitatea sasésca si redobandesce jurisdictiunea de a dóu'a instantia, si cu acésta Tribunalulu s u p r e m u alu Transilvaniei s'aru desfiintiá!

Dintre deputatii sasi Emiliu Trauschenfels a facutu acea observatiune, ca in urmarea dispuseliuniloru mai susu amintite apoi biete Transilvanie ce-i va mai remané din legile si institutiunile sale separate, cari suntu sustinute in vigóre chiaru si prin art. VII §. 5 a legiloru din Pojonu an. 1848?

Acésta observatiune in sa nu s'a luat u nici in consideratiune.

Contele Mihaiu Micó din partea deputatoru s e c u i :

1. Postesce cá e r e d i t a t e a s e c u i e s c a (sicilica haereditas) sa se reintroduca, cá nu prin stergerea acelei'a sa se inmultiesca e l e m e n t u l u s t r a i n u pe pamentulu secuiescu;

2. Sa se repuna in vigóre acelu dreptu a secuiloru cá densii sa-si aléga diregatorii. Dintre romani nici unulu n'a vorbitu, audimu in sa ca privatim s'a disputatu crancenu d. I. Hoszu cu Daniulu Dozsa deputatulu si redactorulu lui „Kolosvári Közlöny“, cu carea ocaziune s'aru fi esprimat u ca densulu e pentru uniunea Transilvaniei cu Ungari'a, in sa numai asiá, déca acea unione, e u n i u n e totala peste totu, ear nu cá secuii si sasii sa aiba teritoriu, cáci asiá si româniloru le compete t e r i t o r i u !

— Speru ca dlu Hoszu va fi perdutu si pâna acum'a din ilusiunile ce si le-a facutu despre fericirea uniunei. „Albin'a“

O judecata englezésca despre conflictulu austro-prussianu,

Corespondintele vienezu dela „Standard“ e de parere, ca Prussi'a nu aru fi avutu nici decum de scopu de a lasá, sa vina lucrulu asiá departe in diferinti'a cu Austri'a. Prussi'a voiá numai sa inspaimenteze si in modulu acest'a se storca dela Austri'a concessiuni. Ea computá fórte la greutátile dinlaintu ale imperiului si nu presupunea ca Austri'a va avé curagiulu de a face frontu deodata cátra doi inimizii, in impregiurárele cari se afla. Au resultatu in sa contrariulu si pâna acum dlu de Bismarck numai au inaintatu interesele Austriei si au impedeatu cele prusiane.

Prussi'a nu are cauza de a-si gratulá. In Germani'a cea mare, in fruntea cárei cugetá a se pune, este urgisita si-i cauta a merge mâna in mâna cu inimizii, dupa ce si-a instrainatu amicii. Prussi'a tiésa planuri contra tratatelor u, la a cároru incheiare au dusu o rola de capetenia; simpatiséza cu acei'a ce voru sa striforme Europ'a in intielesulu contrariu si inchiéia aliantie spre a se luptá contr'a acelor'a cu cariise afla nationalu inrudita. Politic'a acésta nenaturala nu ia adusu nici unu folosu. In Germani'a sta izolata si mai ca este privita de unu inamicu, contr'a cáru germanii voru a trage sabi'a, pe candu cu Austri'a simpatiséza cea mai mare parte a Germaniei, si pentru purtarea ei i aplaudéza patru din cinci párti ale Europei. Soldatii Austriei resaru cá buretii. Mai tóta lumea vrea sa intre in armata spre a aperi o cauza drépta, si déca Austri'a aru avé gat'a unu milionu de uniforme si muschete, in vre-o câte-va septemâni aru avé unu milionu de soldati sub arme.

Dar si deslegarea greutátiloru dinlaintu merge cu multu mai usioru, decum si-a ganditu dlu de Bismarck, si asiá si pre câmpulu acest'a aduce amicabielea sea intrevenire fructe bune. In Germani'a in sa Anstria e acumu adeveratulu conducatoriu si fára de a descarcá unu tunu, au ajunsu la acea tinta, pentru carea Prussi'a au facutu atátea apucaturi stangace. Conducerea nu se castiga totu deun'a prin aplicare de mijlóce brutale, ci mai de multe ori prin o procedere onorabila si drépta.

Ce se atinge de resboiu, acésta nu poté fi privitu nici decum de unu periculu pentru Austri'a, de-si e fórte probabilu, ca Austri'a nu-lu va incepe nici la média-nópte nici la média-dí. Se astépta cu siguritate, ca Austri'a va esí invingátore din lupt'a acésta dupla la care se vede necesitata. . . . Soldatii austriaci nu facu vorba multa, din ochii lor u in sa se vede propunerea, ca ei vréu sa arate lumei ca ce potu. Se voru bate mai bine cá ori candu alta-data, de-si insii oficerii dicu, ca ei nu voru incepe, ci

voru asteptá sa fia atacati. „Sa ne atace, si noi vomu aratá lumei, ce poté arma'ta austriaca prelânga tóte dílele cele turbulente dela 1859.“

Corespondintele mai lauda si operatiunea finantiala, cea mai nóua, carea da Austriei mijlóce, de a inlaturá greutátile comerciale inlaintu si de a acoperi spesele armatei, fára de a-si luá refugiu la unu imprumutu cu procente ingreunátore. Déca in urm'a resboiului aru trebui sa se amane platirea baneci in bani gat'a, Austri'a pentru acésta nu e respundiátore, de óre ce ea (Austri'a) in intielesulu celu mai propriu alu cuventulu au fostu constrinsa la resboiu. Detori'a de aperiarea propria justifica mijlócele intrebuintate de Austri'a.

Caus'a cea drépta va triumfá si atunci se va plati totu banutiulu. Cei 600,000 soldati austriaci suntu bine deprinsi si gat'a a-si dá viéti'a pentru caus'a cea drépta; la tempu de lipsa mai pot u esí in câmpu 300,000 si cu o armata, in carea domnesce unu astfelu de spirit u, poté Austri'a cautá cu linisce in viitoriu.

„Wr. Abdpst.“

Principatele române unite.

Proiectu de constitutiune prezentatu adunárei nationale.

Titlulu I despre teritoriulu Principatoru Unite-române.

Art. 1. Principatele-Unite-Române constituie unu singuru stat u sub numirea de Romania, sub unu domnu alesu dintr'o dinastia domnitóre a Europei, cu dreptu de heriditate in ramur'a barbatésca a familiei sele.

Art. 2. Teritoriulu Romaniei este nealienabilu. Limitele Statulu nu pot u fi schimbate s'au rectificate decátu in virtutea unei legi.

Art. 3. Teritoriulu este împártítu in judetie, judetiile in plasi, plásile in comune.

Aceste divisiuni si sub divisiuni nu pot u fi schimbate séu rectificate decátu prin o lege.

Titlulu II despre drepturile româniloru.

Art. 4. Români se bucura de libertatea consciintiei, de libertatea invetiamentulu, de libertatea pressei, de libertatea intruniriloru.

Art. 5 Români se bucura de drepturi politice, conformu legiloru tierci.

Art. 6. Insusirea de români se dobandesce, se conserva, si se perde, potrivit u reguliloru statornicite prin legile civile.

Religiunea nu mai poté fi unu obstacolu la impamentenire.

Art. 7. Românu din ori ce statu, fára privire cátra loculu nascerei sele dovedindu lepadarea sea de protectiunea straina, poté dobandi de indata exercitarea drepturiloru politice prin unu votu alu corporiloru legiuitóre.

Art. 8 Toti români din Romani'a sunt u egali inaintea legi, inaintea dârilor u, inaintea conscriptiunei si primiti in functiunile statulu.

Legi speciale voru hotári conditiunile de admissibilitate si de inaintare in functiunile publice.

Strainii nu pot u fi admisi in functiuni publice decátu in casuri anume statornicite de lege.

Art. 9. Toti strainii aflatori pe pamentulu Romaniei se bucura de protectiunea data de legi persónelor u si averiloru in genere.

Art. 10. Tóte privilegiete, scutirile si monopolurile de classe sunt u oprite pentru totdeun'a in statulu Romaniei.

Români nu au si nu pot u primi titluri de nobletia si dignitáti straine fára autorisatiune speciale a corporiloru legiuitóre.

Art. 11. Libertatea individuale este garantata. — Nimeni nu poté fi urmáritu, popritu arestatu decátu in casurile prevédute de lege si dupa formele prescrite de dens'a.

Nimeni nu poté fi popritu séu arestatu afara de casulu de vina veghiata, decátu in puterea unui mandatu, mandatu judecátorecu motivatu, si care trebuie sa-i fia comunicatu in momentulu arestatiunei séu celu multu in 24 óre dupa arestare. — Nimeni nu poté fi sustrasu in cont'r'a vointiei sele dela firescii séu legiuitii sei judecatori.

Art. 12. Domiciliulu este neviolabile

Nici o visitare a domiciliulu nu se poté face decátu in casurile anume prevédute de lege si potrivit u formelor u de ea prescrite.

Art. 13. Nici o pedépsa nu poté fi infiintiata nici aplicata decátu in puterea unei legi.

Art. 14. Nici o lege nu poté infiintiá pedéps'a confiscárei averiloru.

Art. 15. Pedéps'a mortii este desfiintiata, afara de casurile prevédute in codulu penalu militariu.

Art. 16. Religiunea ortodoxa a resaritului este religiunea Statulu Român u.

Libertatea tuturoru cultelor u este garantata.

Biseric'a ortodoxa romána din Romani'a, este si remane neatárnata de ori ce chiriarhia straina, pastrendu-se in sa unitatea cu biseric'a ecumenica a resaritului in privinti'a dogmeloru.

Afacerile spirituale, canonice și disciplinare ale bisericii ortodoxe din Români, se voru regulă de o singura autoritate sinodala centrală, conformu unei legiuiri speciale intr'acést'a.

Clerulu superioru și instituțiile de instrucțiune religioase a religiunii ortodoxe se voru întretinē de către Statu după cum se va regulă prin o anume lege.

Clerulu parochialu sa retribue de către comuna.

Art. 17. Actele Statului civile suntu de atribuțiunea autorității civile.

Intocmirea acestor acte va trebui să presiēda în totdeună benedictiunea religioasă oșenitu de esceptionile prevădute de lege.

Art. 18. Invaliementulu este liberu.

Ori ce mesura preventivă în această privire este interdicia, repressiunea delictelor este regulată numai prin lege.

Invalietur'a este gratuita.

Ea va fi obligatorie pentru fia-care român pretutindeni unde voru fi școle primare instituite de Statu.

Se voru înființia treptatu școle primare în toate comunele Romaniei.

Art. 19. Press'a este libera.

Nici censur'a, nici o alta mesura preventivă pentru aparițiunea vânderea șeu distribuțiunea a ori-cărei publicațiuni, nu se potu înființia.

Pentru publicațiuni de jurnale nu este nevoia de o autorizațiune prealabilă a autorității.

Nici o cautiune nu se va cere dela Diaristi scriitori, editori, tipografi și litografi.

Press'a nu va fi supusa nici odata sub regimulu avertismentelor.

Nici unu jurnalul șeu publicațiune nu va putea fi suspendată șeu suprimată.

Tote delictele comise prin exercitarea libertății presei, se voru pedepsi conformu Codului penale.

Autorulu este respunditoriu pentru scrierile șele, iară în lips'a autorului suntu respunditori șeu garantulu șeu editorulu.

Veri-ce jurnalul trebuie să aiba unu gerantu respunsabil care să se bucure de drepturile civile.

Numai românii potu fi redactori șeu geranti responsabili de jurnale politice.

Art. 20 Secretulu scrisorilor și alu depesielor telegrafice este neviolabil.

O lege va determină respunsabilitatea agentiloru Guvernului pentru viorea secretului scrisorilor și depesielor incredintate poștei și telegrafului.

Art. 21. Românii au dreptulu de a se adună pacinici și fără arme, conformandu-se legiloru cari regulăza exercitarea acestui dreptu, pentru a tractă și cestiuni politice, intru această nu este trebuința de autorizațiune prealabilă.

Acăsta dispozițiune nu se va aplică și intrunirilor în locu deschisu, care suntu cu totulu supuse legiloru politienesce.

Românii au dreptulu de a se asociă. Acestu dreptu nu pōte fi supusu la nici o mesura preventivă.

Art. 22. Fia-care are dreptulu de a se adresă la autoritățile publice prin petitiuni subscrise de către un'a ș'au mai multe persoane, neputandu înșă petitiună decâtu în numele subscrisorulu.

Numai autoritățile constituite au dreptulu de a se adresă petitiuni în nume colectiv.

Art. 23. Ori cine are dreptulu fără autorizațiunea prealabilă de a urmări înaintea tribunaleloru competenți pe functionari publici pentru lucrările și faptele șaversite de densii și privitoare la funcțiunile lor, fără înșă a jigni regulele statornicite în privirea ministriloru.

Art. 24. Proprietatea de ori ce natura este neviolată. Nimeni nu pōte fi espropriatu decâtu pentru cauza de utilitate publică și după drēpta și prealabilă despăgubire.

Prin utilitate publică se întielege comunicati'a și salubritatea. Liber'a și neimpedecat'a întrebunțiere a rîuriloru navigabili și flotabili a șioseleloru și altorului căi de comunicare este de domenu publicu.

Legi speciale voru regulă aceste cesliuni.

Art. 25. Nici unu român fără autorizațiunea guvernului nu pōte intră în servitiulu unui Statu fără că însuși prin această sa-si pērda nationalitatea.

Estradarea refugiatiloru politici este oprită.

(Va urmă.)

Indreptare. Wr. Ztg. din 19 Maiu face în d r ē p t a r e la decretulu cancelariei aulice publicatu după traducerea din „Hrm. Ztg.“ dela 14 Maiu. Fiindu că și noi am publicatu acelu decretu în nrulu nostru 35 din 5/17 Maiu, ne grăbim a indreptă după „Wiener Ztg.“ la alinea 3, șirulu 3, în urmatorulu tipu: „precum și pușetiunei ei după dreptu, în togm'a că pre cea a tuturor celorlalte natiuni. . . .

Redactoru respunditoriu Nicolau Cristea.

V a r i e t a t i.

Lipsa de bani. După o corespondința din Gratz a „N. Fr. Pr.“ în partile acele domnesce o lipsă nemai audita de bani. Esecutiuni preste esecutiuni, dara bani nu se potu stōrce nici dela comunele mai însemnate, pentruca suntu dile în cari comune de cele mai bune nu suntu în stare a face sēma de cincifl. Lips'a acést'a pōte deveni, dēca ține mai multu, periculōsa pentru clas'a lucrătoriloru, a căroru căștigu e mai întâiu în bani și carii fără de acesti'a suntu peritori de fōme.

**** Se iri comerciale din Pest'a.** Lips'a de bani merunți devine din di în di mai nesuferită. Bani cei mari nu se potu schimbă; iară diecerii de argintu (firficele) au disparutu cu totulu. De aceea ca florenii de harthia se impartu în două și în patru nu se mai mira nimenea, și în tempulu mai dincōce a perde cincicruce la o vândiare mica de 80 xr., e lucru obicinăitu. Cumpăra adeca cine-va de 80 xr. negutiatoriulu vine în neplacută pușetiune de a nu pōte întōrce două-dieci de xr., și asiă da o a patr'a parte din florinu. Bancnotele de 10, 100 etc, înca se vedu totu mai rar. Urcarea agiului și impedecarea comunicațiunei lancediesce cu totulu comerțulu, cu deosebire celu din afara.

**** Alumnii seminariulu clericalu San-Barbara,** între cari, precum șcim, suntu multi romani, au renunțiatu pe o di la vîptulu lor din institutu, pentru a aduce banii pre altariulu patriei amenințate de resbelu.

**** Despre înarirea Vienei** alungulu Dunărei, se vorbesce multu, numindu-se și persoane cari aru luă întreprinderea. Ș'aru recere 40 millione caramide, 20,000 de omeni aru avē de lucru șieșe septemani, aru costă cincimilione florini.

Ddupa „Albin'a.“

**** „Pressa“.** Dlu P. Popazu și-a prefacutu diariulu șeu „Ancor'a“ în „Pressa“ dându-i coloritu cu totulu de diariu politicu. I-amu dorī durată câtu de lungă, pentruca fără de a face multe complimente resp. Domnu redactoru, densulu și în alegerea materiiloru și în tratarea lor, cu dreptu cuventu putemu să dicemu, că lovesce cuiulu în capu. De cumv'a ni-arudă man'a amu publică și noi unulu din articuli densului, că publiculu nostru se vada și să se convingă, dar o parte să și invetie; căci mai cu sēma cele ce le dice în privinti'a presei și misiunei ei la romani suntu numai adevăruri pure.— Costă pe anu 34 și pe jumetate de anu 18 sfanti.

Citatie edictala.

Julian'a Ignea din San-Mihaiu în teritoriulu inclitulu regimentu confinariu serbo-banaticu nr. 14, care a parășitu cu necredința de 9 ani pe legiutul ei barbatu Ilie Ignea și a cărei'a ubicațiune nu se șcīe până astadi, esta prin această citată, că în terminu de unu anu și o di să se infatiosieze înaintea subscrisorulu Consistoriu eparchialu, căci la din contra pe bas'a singurei acții asternută de legiutul ei barbatu, se va decide caus'a divortială și în lips'a ei amesuratu sânteloru Canonē ale bisericii dreptumaritōre resaritenē.

Caransebesiu în 21 Aprile 1866.

Consistoriulu Eparchiei gr. res. rom. a Caransebesiulu.

Nr. 18—1

15—3

E D I C T U.

Ann'a Zosimu Sirbulu din Rothavu, în districtulu Brasiovulu, care cu necredința de 4 ani parasise pe legiutul ei barbatu Nicolae Dutia, — dupăce la 1862 o aduse din Principatele române, și earasi ș'a făcutu nevedit, fără a se putē sci unde se afla, — este prin această citată, că în terminu de unu anu și o di să se infatșiedie înaintea forulu matrimoniale subscrisu, că la din contra, se va decide divortiulu sotinulu ei, și în absentia densi.

Forulu matrimoniale gr. res. alu tractulu protop. alu II. alu Brasiovulu.

Brasiovu în 6 Fauru 1866.

Ioann Petricu
Protopopu.

Nr. 17—2

De Limbriku Kordelatu- (Verme sulțiaru, Bandwurm)
Vindecă fără dureresi periculū în 2 ore Dr. Bloch în Viena, Praterstrasse No. 42. — Deslușiri se dau prin scrisori francate. — Medicamente ku modulū întrebunțării se trimite ku poștă.

Burs'a de Vienn'a.

Din 11/23 Maiu 1866.

Metalicele 5%	55 85	Actiile de creditu	125 80
Imprumutulu nat. 5%	62 90	Argintulu	129
Actiile de banca	659	Galbinulu	6 12

Editur'a și tipariulu tipografiei archidieceșane.